

OSLO STATSADVOKATEMBETER

Riksadvokaten
Postboks 8002 Dep.

0030 OSLO

RIKSADVOKATEMBETET
J.nr: 201300443 - 3
25 MARS 2013
Arkiv: 573.1
Saksbeh: RTO

Deres ref.:
2013/00443-002 RTO/ggr
513.1

Vår ref.:
2013/00494 LQ/tk

Dato:
21. mars 2013

HØRING – Forslag om nye lovbestemmelser for tollkontroll

Tollmyndighetenes svært vidtgående kontrollfullmakter utløses av krysning av grensen for tollområdet. Disse fullmaktene er igjen bundet opp til innførsel/utførsel av varer som enten ikke er tillatt innført eller utført eller korrekt fortolling av slike varer.

Tollmyndighetenes vidtgående kontrollfullmakter har lange tradisjoner, og publikum er inneforstått med disse ved grensepassering eller vareimport- eller eksport.

Annerledes vil det være med ordinær trafikk eller bevegelser innenfor tollgrensene. I slike tilfeller vil politiets fullmakter til å kontrollere personer og transportmidler være det naturlige utgangspunkt.

De bestemmelser som i dag fastsetter tollmyndighetenes kontrollfullmakter er svært upresist angitt. En viser her til bestemmelser i tolloven § 13-1. Det angis for eksempel at det kan foretas kontroll av personer som "ferdes til eller fra" grensen for tollområdet eller befinner seg "på eller underveis, til eller fra" flyplass med internasjonal trafikk. Også øvrige deler av bestemmelsene er svært upresise. Dette innebærer for eksempel at rene innenlandsk reisende på for eksempel tog i gitte situasjoner blir tollkontrollert. En vil derfor tilrå at denne bestemmelsen nå blir gitt en presis angivelse av tollmyndighetenes fysiske kontrollområde. Dette har selvsagt sammenheng med at man nå foreslår å utvide kontrollfullmaktene ytterligere, jf. forslaget til ny § 13-10.

1. Skjult observasjon (Utk. § 13-10 nr 1)

En har ingen merknader til forslaget for så vidt det begrenses til det som i dag synes å være praksis, nemlig at observasjonene foretas i forbindelse med passering av tollgrenser eller typisk på internasjonale flyplasser, fergeterminaler og lignende.

Slik som bestemmelsen i utkastets § 13-10 nr 1 er utformet, vil det imidlertid der gis en generell hjemmel for "spaning" på lik linje med politiet. Bestemmelsen angir formålet som en begrensende faktor. Det er vesentlig for upresist. Henvisningen til § 13-1 er også uklar. En vil forstå at bestemmelsen knyttes til de formål som er beskrevet på side 17 i departementets notat. Bestemmelsen kunne da utformes slik. "Tollmyndighetene kan foreta skjult observasjon av personer og transportmidler i tilknytning til passering av tollgrense eller i umiddelbar nærhet av tollager." Alternativt kunne bestemmelsen i nr 1 gis tilsvarende rekkevidde som forslaget § 13-10 nr 3.

2. Bruk av peileutstyr (Utk. § 13-10 nr 2)

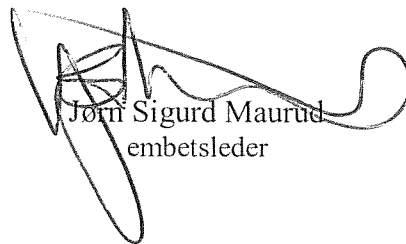
Denne bestemmelse er vesentlig for upresis. Det vil her være tale om et betydelig inngrep i privatlivets fred. En vil vise til de tilsvarende "inngrepsbestemmelser", straffeprosessloven § 202b og c, der det blant annet oppstilles krav om "skjellig grunn til mistanke" om straffbare handlinger som kan medføre en straff på fengsel i mer enn 5 år. Bestemmelsen oppstiller også krav til beslutningskompetanse.

En vil sterkt fraråde at en bestemmelse av så vidt inngripende karakter vedtas uten en mer prinsipiell drøftelse.

3. Skjult kameraovervåking(Utk. § 13-10 nr 3 og 4)

Oslo statsadvokatembeter ser færre prinsipielle betenkeligheter med forslaget til utkastes § 13-10 nr. 3 og 4. Dette gjelder særlig i forbindelse med grensepasseringer der publikum må forvente at man kan bli utsatt for kontroll. En vil for øvrig også peke på at politiet som utøver kontroll av grenser, også vil ha nytte av dette. Dersom slike systemer settes opp ved grense/innreisepunkter, bør det vurderes hvorvidt politiet bør gis adgang til lagret materiale.

En har merket seg at forslaget favner videre enn selve grensepasseringen. I slike tilfeller bør det gis varsel om at området er overvåket, før det eventuelt benyttes kameraovervåking.

Jørn Sigurd Maurud
embetsleder

Lasse Qvigstad
førstestatsadvokat